

שש א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמירה עליונה והרמת קרן המזל וכט"ס לעד אכי"ר

גליון מס' 424

ערש"ק פרשת "קורח", כ"ב סיון תשע"ד

מסירות נפש

מסופר על האדמו"ר הקדוש רבי חיים מצאנז זיע"א, שבפסח האחרון לחייו היה חולה וחלש עד מאוד. ביקש אותו צדיק על אף בריאותו הרעועה כזית מצה שמורה לקיים את מצוות בוראו. במסירות נפש אכל את הכזית מצה ופנה אל המסובים ואמר: "רצוני שיראו וילמדו שצריך למסור נפש עבור מצוה מהתורה". לאחר מכן ביקש כזית מרור וגם אותו אכל במסירות נפש וגוף. צידד אל היושבים בשולחן ואמר: "רצוני שיראו וילמדו שצריך למסור נפש גם עבור מצוה מדרבנן". לאחר מכן צויה להביא כזית מצה וכזית מרור. אותו צדיק וקדוש כרך את שניהם יחד ואכל במסירות נפש בהסיבה לעיניהם המשתאות והדואגות למצב בריאותו של משפחתו. לאחר שסיים הצדיק את אכילתו, פנה לעבר המסובים ואמר: "רצוני שיראו וילמדו שאפילו על מהג ישראל צריך למסור את הנפש". כזה ראה וקדש. כך צריך לנהוג יהודי, לדעת שהרוחניות זה העיקר ויש לקיים את התורה והמצוות, המנהגים וההליכות במסירות נפש וגוף, גם אם הדבר לפעמים קשה וגם אם קצת הענין לא מובן. צריכים לנו לתלות את החיסרון וחוסר ההבנה בנו כמו שדרשו על הפסוק: "אם ריק הוא מכס" - אם הדבר והענין ברוחניות נראה חלילה ריק ולא מובן, הסיבה היא "מכס" - הבעיה היא בנו וצריכים לנו לזכות לראות את הדברים בעין נכונה וללכת בשמחה ובביטחה בדרך ה' יתברך ובדרך שסללו לנו אבותינו ורבותינו מנוחתם עדן. בפרשתינו קוראים לנו על קורח ועדתו. גם קורח ועדתו כפרו ומרדו במשה רבינו, בטענה שהם אינם מבינים את הציוויים וכמו שכתוב במדרשים, ולכן קבעו והחליטו שמשה רבינו בדה הדברים חלילה מליבו, והגיעו בשל כך לשאלו תחתית. נזכר ונדע שכל דברי התורה וחכמיה הם דברי אלוקים חיים, נקיים את התורה ונלך בדרכיה במסירות נפש וגוף, ונזכה לכל הישועות!

בעין טובה!

מחלוקת קורח ועדתו - פרשיה סבוכה שנחקקה באותיות קידוש לבנה לעד בתורתנו הקדושה. לפני שניגע בנקודה אחת, עלינו לזכור ולהתריע שבמופלא ממך אל תדרוש, מזהירים אנו, ולמען האמת אין לנו אף צל צילה של השגה בגדלותו של קורח ועדתו, ולעיתיד לבוא עוד יעלה ויבוא, וכמרומו בפסוק "צדיק כתמר יפרח..." , סופי תיבות ק' ר' ח' ולכן מזמור לאסף לבני קורח, והכיצד אמרו מזמור והרי בחורבן הבית ניבאו ברוח קודשם "באו גויים נחלתך טמאו את היכל קודשך"?! אלא משל אמרו רז"ל לאישה פשוטה שנפל לה כד חרס לבאר עמוקה ופתחה בבכיה, לאחר זמן לא רב באה בת המלך וכד הזהב בידה, אף היא הייתה כדה, אך שומו שמים כד הזהב נפל למים, ולפתע היא מבחינה באשת הכפר שחיוך דק על דל שפתיה ניצב, לשאלת בת המלך לשמחה מה זאת עושה? פתחה פיה בחוכמה וענתה "הן ודאי עד לרגע זה, חשבה בליבה כי אבד סיברה ובטל סיכוייה, למצוא בחזרה את אשר נפל לה הבארה, אך עתה כאשר כד הזהב במים עמוקים צלל, בודאי שבת המלך תזעיק מיד "סיירת" צוללנים מקצועיים שירדו למעמקים, ובעת שיעלו את כד הזהב, דרך אגב אף את כדה, כד החרס יעלו ברינה! והוא הדין בענייננו. בני קורח אמרו מזמור, שבעת ששערי בית המקדש בארץ נגזו, לעתיד לבוא כאשר יהיה לרצון מלפניו יתברך, כאשר יבואו ויעלו השערים, אף קורח יזכה ל"תחית המתים"! לכן כאשר ניגשים לדבר בנקודה קטנה ככל שתהיה, עלינו במשנה זהירות להיזהר! אלא שתורתנו תורה מלשון הוראה ולהפיק לקחים הקשורים אלינו, ממנה ללמוד אנו מצוויים! וחז"ל הקדושים חקרו ושאלו קורח שפיקח היה, מה לשטות זאת ראה?! אלא "שעינו הטעתו", ראה ברוח קודשו שמבני בניו יעמדו על הדוכן, אין זאת אלא, כך בליבו חשב, שהצדק עימו ולו תעטר המלוכה! ובעלי המוסר דיקדקו מה הפשר והכוונה "עינו הטעתו", והסבירו כמו שמסופר שרבי ישראל סלנטר זצ"ל, מחולל תנועת המוסר, ענה מדוע ברא ה' יתברך לאדם שתי עיניים, הרי ננסה ונראה שגם עם עין אחת אפשר להסתדר, ומי שלא מחפש "להדר", יכול אף לכתחילה בראייתו בעין אחת, לצאת ידי חובה "לכולי עלמא"! אלא שהסביר במתק לשונו שעיני אחת נועדה בכדי שיסתכל אדם בחסרונות של עצמו, ועין שניה בכדי לראות במעלות של זולתו. וקורח שפיקח היה "עינו הטעתו" דהיינו, בעין שהיה צריך להתבונן ולראות מעלות הזולת, ראה את גדולתו ורוממותו, ובעין שהיה צריך להבחין בחסרונותיו, "הבחין" במגבלות ומגרעות הבריות! אם נזכה כך לנהוג והדרכה נפלאה זאת ליישם בחיינו עלי אדמות, נבחין עד מהרה כמה עולמנו מתוק ונפלא, עד כמה טובים איתנו חסדים אין סופיים, של הבורא יתברך, ואחת מהשאלות שבהם ניבחן לעתיד לבוא, האם המלכנו את חברנו בנחת, ואם אך מגרעות בו נראה, תוצאות המבחן יהיו שליליות ביותר, אולם אם נראה את הטוב, נזכה לכל הברכות והישועות. בהצלחה!

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו ת"א	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
21:02	20:33	19:28	ת"א
21:05	20:30	19:13	י"ד
21:06	20:34	19:21	חיפה
21:04	20:30	19:28	כ"ש

הפסגת השבוע: "ויאמר שמואל"

מטעמים לשבת

ברוך הוא נתן לכם גדולה, כדי שתהיו ראויים לגדולה זו אשר אתם מבקשים עתה? והוה שאמר הכתוב: "המעט מכם כי הבדיל אלוהי ישראל אתכם", דהיינו אם בעת שהבדיל אתכם נראתה איזה השפלה מצידכם, כדי שאתם מבקשים גדולה על גדלותכם.

(תורת הפרשה)

"אם כמות כל אדם ימותון אלה... לא ה' שלוזני" (טז, כט)

שאל הגה"ק מהר"א מטשכנוב זצ"ל: איך הרהיב משה עוז לסכן את כל האמונה בנבואתו ובתורה מן השמים, והרי אפשר שיחזרו בתשובה וממילא ימותו כמות כל אדם, שכן "אין לך דבר העומד בפני התשובה"? ועונה אותו גאון וצדיק: אלא מצינו ברמב"ם, שבעל תשובה הריהו כקטן שנוגד ונחשב כאדם אחר לחלוטין. לפיכך דייק משה ואמר: "ימותון אלה" - חוטאים אלה כמות שהם, בלי תשובה, אם ימותו כמות כל אדם - כי אז "לא ה' שלחני", אבל אם יחזרו בתשובה הרי לא יהיו עוד "אלה" כי אם בריות חדשות...

(מענינה של תורה)

קורח קרויה בשם "סחורה". ומדוע? כי כתוב: "ובני קורח לא מתו", ופירושו המפרשים, שעדיין יש לו בנים ותלמידים הממשיכים בדרכו לעורך מדנים ולהפיח מחלוקות, ולחרוץ לשון על גדולי ישראל ומנהיגיו. וכמו שכתב רש"י: "פרשה זו יפה נדרשת", תמיד יש מי שידרוש אותה ומפתח אותה, ועושה על פיה מטעמים - הרי שזוהי סחורה המבוקשת תמיד. אבל - מזהיר אותנו רש"י הקדוש - דעו לכם שזהו "מקח רע", סחורה הממיתה אסון על העוסקים בה!

(מענין השבוע)

"המעט מכם כי הבדיל אלוהי ישראל אתכם מעדת ישראל" (טז, כט)

כתב בעל ה"בן איש חי" זצ"ל: נראה לבאר כי הנה ידוע שאין הקדוש ברוך הוא נתן גדולה לאדם אלא אם כן ממעט עצמו תחילה, וכמו שאומר הזוהר הקדוש: "מאן דאיהו זעיר איהו רב", כלומר מי שהוא קטן בעיניו, הוא הגדול, ולכן אמר להם משה: הנה אתם מבקשים גדולה יותר על מה שיש לכם, וכי עשיתם איזה מיעוט והשפלה בעצמכם באיזה דבר, בעת שהקדוש

"ויקח קורח" (טז, א)

"ויקח קורח" - מה לקח? אומרים חז"ל: "שלקח מקח רע לעצמו". ונשאלת השאלה: וכי קורח בלבד לקח מקח רע לעצמו? והלא כל מי שעובר עבירה, לוקח מקח רע לעצמו! במה מתייחד איפוא המקח הרע של קורח? אלא, כתב רבינו "בן איש חי" זצ"ל בסיפרו "אדרת אליהו", כל אדם שעובר עבירה לוקח אומנם מקח רע, אבל יש באפשרותו להתנתק ממנו. הכיצד? בכך שמישהו ידבר עליו לשון הרע - וחז"ל אמרו, שהמספר לשון הרע על חבירו, נוטל ממנו את כל עוונותיו, רחמנא ליצלן! אבל בעל מחלוקת, לא יוכל להשתחרר מן העוון לעולמים. ומדוע? משום שגם אם ידברו עליו לשון הרע - הרי חז"ל קבעו שמוטר לספר לשון הרע על בעל מחלוקת... לפיכך, קורח שהתחיל במחלוקת, לקח מקח רע לעצמו מבלי יכולת להתנתק ממנו!...

(מענין השבוע)

"ויקח קורח" (טז, א)

פירש רש"י: "שלקח מקח רע לעצמו". רואים אנו, כתב רבינו "בן איש חי" זצ"ל, שמחלוקת

מזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

הרבי מנדבורנה אינו מרשה! וחזר על כך שוב ושוב, עד שהחליטו לשמוע בקול הרבי ולהחזירו לחיים...

חברת התעופה המפורסמת "אמריקן איירליינס" הגישה תביעת ענק נגד יהודי, בסכום עתק שאיים למוטטו כליל. שמע את שמעו של רבינו שגדול כוחו בשמים ובארץ. התקשר אל ידידו שנמנה על מקורבי רבינו, שביקש ברכתו לישועה. כעבור זמן קצר הגיעה התשובה, שרבינו הבטיח שיצא נקי במשפט. שמח לתשובה. המשפט נפתח, ובמהלכו הציעו התובעים פשרה מרחיקת לכת, יסתפקו בסכום מזערי וימחקו את התביעה. הלה ניחן באמונת חכמים עזה, אמר לידידו: "תן לי את מספר הטלפון של הרבי". התקשר ותמה: "מסרו לי שהרבי הבטיח שאצא נקי". הסכם פשרה לא נקרא "נקי"... ענהו רבינו: "ניחא, תדחה את ההצעה". פרקליטי התביעה היו בהלם, כפרקליטיו. לא עברו ימים מרובים, וחברת "אמריקן איירליינס" פשטה את הרגל בקול רעש גדול, והתביעה נמחקה מאליה... סיפר לידידו, שנכנס אל הקודש פנימה וקרא בהתפעלות: "ידוע ידעתי שבכוח הרבי לפעול גדולות ונצורות. אבל למוטט את חברת "אמריקן איירליינס"?... ורבינו חייך... זכותו תגן עלינו!

(יגל יעקב)

בערב ראש השנה הזכיר אחד המקושרים של האדמו"ר מנדבורנה זצ"ל את בנו, שהיה חולה אנוש, ברכו רבינו. ביום ראשון של ראש השנה הלך רבינו לטבול לפני התקיעות. עבר ליד גיסו של החולה ושאל: "מה נשמע בעיניו של גיסך?". ענה שאינו יודע דבר. תמה שבשעה כה נשגבת זוכר ממנו רבינו ומתעניין אודותיו. ביום השני עבר רבינו לידו, ראהו ולא שאל דבר. נחרד האברך והודאג. מיד במוצאי החג התקשר בלב הולם, מי יודע מה יבושר. בליל קולות נרגש נשמע מהעבר השני, לא הבין דבר. כשנרגעו סיפרו מעשה נורא. שהגיס כבר איבד את ההכרה, והרופאים נואשו מחייו. לפתע החל זועק כמתוך חלום: "דער נאדבורנער רבי לזט נישט", הרבי מנדבורנה אינו מרשה! אביו תמה לדברים, והחולה נרגע, ומפעם לפעם מלמל: הרבי מנדבורנה אינו מרשה... כעבור שעה פקח עיניו, ואביו שאלו: "מה צעקת אודות הרבי מנדבורנה?!". סיפר, שראה עצמו בבית דין של מעלה והחלו לדון בדינו, האם להשאירו במרום או להוריד נישמתו לגופו. החליטו שאם עלה, שוב לא ירד. ואז ראה את הרבי מנדבורנה קם ואומר: הלא אברך צעיר הוא, ואב לילדים רכים, ועליו לחונכם ולהשיאם. יש לאפשר לו להמשיך ולחיות. ומיד יצא, באומרו שעליו למהר ולטבול לפני תקיעת שופר. לאחר שהרבי הלך, המשך בית הדין לדון בענינו, ורבו הצדדים להשאירו במרום, ואז צעק: "הלא

והייתם לי סגולה

בנים - הרוצה לזכות לבנים, ישלם שכר לימוד תורה של ילד יתום (ה"חפץ חיים", הגרש"ז אויערבך, הגר"ח קנייבסקי).

בנים - הרוצה לזכות בבנים, יעסוק בשידוכים של מבוגרים ומבוגרות (הגרש"ז אויערבך).

בנים - להיזהר בתוספת שבת בערב שבת (הגר"ח קנייבסקי).

בנים - הקפדה לשלם שכר שדכנות לשדכן היא סגולה לבנים (ה"חזון איש", הגר"מ פיינשטיין, הגר"ח קנייבסקי).

בנים - מצות ישוב ארץ ישראל סגולה לבנים (הגר"ח קנייבסקי).

בנים תלמידי חכמים - סגולה לזכות לבנים תלמידי חכמים, אם תיזהר האישה בצניעות (הגר"ח קנייבסקי).

(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

חגיגת חנוכה הבנים

אל תרגישו אשמים!

מהו חינוך אמיתי? עיון במקורות היהדות מספק לנו את התשובה. התורה מתייחסת בצורה שונה לגמרי למעמד הילד המשפחתי. התורה אינה מקנה לילד את הזכות לדרוש. גם בחיפוש מעמיק לא נמצא במקורותינו הצהרת זכויות הילד. אנו כן נגלה את חובות האב: "חייב אדם... ללמדו תורה, להשיאו אישה וללמדו אומנות" (קידושין כ"ט ע"א). כלומר, הילד אכן זכאי לחיי רווחה, אך זו דאגה שמוטלת על האב בלבד. האב, הסמכות העליונה בבית, הוא זה שידאג לצורכי הילד. והילד מצידו, אינו רשאי לדרוש זאת. אב אידיאלי שמציינת התורה, הינו סמכותי, הוא דורש את טובת הילד מתוך התחייבות לתפקידו, ולא בעקבות כניעה לזכויות הילד. התורה מחזקת את מעמד האב במשפחה. מכלול מצוות וחוקים, המפרטים את כבוד מעמד האב ומוראו, משרתים מטרה זו. הרב דסלר זצ"ל. על פי דברי האבן עזרא השווה בין סמכות האב לשלטון המלך: "אם יעניש המלך לכפרי בשוטים, לא יעלה על דעתו לנקום מהמלך, ולא ילמד מזה אלא הכנעה בלבד. כי פשוט אצלו שהוא בטל כלפי המלך ורשאי המלך להענישו. כך כאשר תחדור בלב החניך הידועה כי האב הוא השליט והבעלים שלו לגמרי, ובטל כלפי אביו". כלומר, בית יעמוד איתן רק אם יישען על קורות איתנות של כיבוד הורים וכניעה למרותם. לעומת זאת, אין לאב שום רשות להשתמש בסמכותו לתועלתו האישית, "ואם כוונתו שישרתהו ויעשו חפציו ורצונו, אין לו בהם יתרון כלל". אין תחליף להבנותיה של התורה בנפש האדם. שהרי קודם בריאת העולם הסתכל הקדוש ברוך הוא באורייתא, ורק על סמך תוכנית זו ברא את האדם. וכי יש ספק בכך שספר ההדרכה הטוב ביותר לאדם הוא זה שעל פיו נברא אותו אדם? ילד מתבונן על העולם מאותה נקודת ראות בה הוא רואה את משפחתו. כאשר הוא נכנע להנהגה בביתו, יקל עליו להיכנע למנהגי העולם. "איש אימו ואביו תיראו... אני ה' אלוקיכם". המפרשים רואים בפסוק זה אבן יסוד בחינוך. יראת ההורים מהווה בסיס ליראת אלוקים. מדהים, באיזו קלות התנערו הורים ממחויבותיהם להפעלת סמכות. בעבר, היו המבוגרים שואלים את עצמם כיצד יוכלו לכוון ולהגביל את ילדיהם בצורה הטובה ביותר. זו היתה שאלת החינוך לדורותיה. כיום המצב הפוך. כשהורים משמיעים את קולם הסמכותי, הם מרגישים בכך עדות לכישלונם. ההורים חוששים, שמא לא יגדלו את ילדיהם בצורה הטובה אם ינהגו בסמכות כלפיהם ואינם מבינים שזו דוקא טובתם של ילדיהם, אולם כאשר הדברים "מובנים" אפשר לפעול לזכות בחסדי ה' לראות דורות ישרים מבורכים, טובים ומחונכים, ישראל אשר בך אתפאר.

שלום בית

תוותרו ולא תפסידו!

ברוב ימי חיינו בעולם, עוברים אנו מהמורות ונסיונות קשים בבית, הן בעבודה והן בלימודים, בעיות עם השכנים ושאר המכרים. לא פעם ולא פעמיים מחפשים אנו את המתכון האמיתי לשלום, לשקט, מייחלים אנו כי נוכל "לעבור את העולם הזה בשלום". מעשה שהלך ה"חפץ חיים" זצ"ל בגרודנא על מדרכה צרה, וממולו הלך קצין מהצבא. מיד הזדרז ה"חפץ חיים" וירד מהמדרכה לאפשר לקצין ללכת בה. הלה תמה, מה נחפז זקן זה להיזדחן מפניו? ניגש אליו ושאלו על כך. השיבו ה"חפץ חיים": "בכל ימי חיי נהגתי לוותר ולאפשר לכולם ללכת בדרך בה אני עומד". הפטיר הקצין: "עם מידה טובה זו, אתה תעבור את חיך באושר"... והדברים כל כך אמיתיים ומאירים למי שרק "מדמיין" איך היו נראים חיי אילו היה מתנהג כך, אלא מה? פעמים רבות כאשר האדם נקלע למצבים כאלה חושב הוא 'אני לא אוותר, אני לא אשתוק, אני עוד אראה לו ולהם ולמי עוד לא...' ובחיי הנישואין הוותרנות תמיד משתלמת. אחד הרבנים שהתארח בבית רבי אליהו חיים מייזל כחודשיים, כתב: כל הימים אשר זכיתי להיות בביתו, לא ברכנו מעולם בסעודת השבת בלי לזמן בעשרה "נברך אלוקינו". תמיד היינו מסובים כעשרים איש. בסעודת חול תמיד ברכנו בזימון. פעם אחת היינו מסובים אל השולחן בליל שבת. באמצע הסעודה, כאשר הגישו את המרק, נפתחה הדלת, ואיש אחד בלתי קרוא נכנס, הניח את מעילו והתחיל לפזם "שלום עליכם" בקול. הניח ידיו בחגורתו והלך בחדר אנה ואנה כאדם העושה בביתו. ניגשה אליו הרבנית ואמרה לו שיקצר ב"שלום עליכם" וביתר המזמורים ויקדש, כאשר רק החל לשנות את היין התחיל להשתעל בחוזקה עד שכמעט נחנק. וכן היה משתעל כל הסעודה. בסיום הסעודה עמד הרב מכסאו, נתן לו שלום, על אף שיהודי זה נכנס לביתו מבלי שהוזמן ומבלי לברכו לשלום, ושאל אודותיו. הלה גילה לו כי הוא אורח בעיר וסובל מחולי ריאות. מכיון שלא נמצא שום אדם בבית הכנסת שרצה להזמין לביתו מחמת מחלתו, נכנס לבית הרב. ביקש ממנו הרב שיוסיף לבוא גם מחר. ללמדנו עד היכן יש "לוותר" עבור השני. ויותר על רצון, נוחות והרגלים. ואם באדם זר כך, בבך/ בת זוגנו על אחת כמה וכמה. ועתה נתאר לעצמנו איך אנו היינו מגיבים? באיזו צורה היה מסתיים אירוע שכזה? וממילא נבוא חשבון איך באמת צריכים להתנהג! עלינו להיות סבלניים ומאופקים, להתגבר ולוותר ועל ידי זה לבנות את הזוגיות, כי זוהי התכלית של הנישואין - בית יוצר' למידות. ולמרות שהדבר נראה קשה ומייאש אך זה תהליך ארוך של שיתוף ובניה ובסופו ניווכח שהמאמץ היה משתלם. והשם יתברך יתן לנו כוחות גוף ונפש לנהוג במידה נפלאה זו לטוב לנו כל הימים.

אמרי שפר

- * הרה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: אין החוכמה חסרה בעבור לימודה, כמו שהאש אינה נכבית בעבור שמדליקין ממנה הנר.
- * הרה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: כמה יבחן המשכיל את נפשו? שיסבול את חברת השכן הרע.
- * הרה"ק רבי אורי מדובינסקי אומר: הדבק בחוכמה - מסתלקת ממנו התאוה כי התאוה מוגבלת בזמן, והחוכמה למעלה מהזמן.
- * הרה"ק רבי שלמה מביאן אומר: הדור האחרון כלול מכל הדורות הקודמים, לכן הוא משיג חוכמה יותר מכולם.

(פתגמים נבחרים)

למעוניינים שהעלון ישלח להם בדואר האלקטרוני, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com

למעוניינים כתובתנו החדשה באינטרנט: www.tiferetbanim.co.il

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

עני אחד קנה במעט הפרוטות שקיבץ כרטיס הגרלה. ההגרלה עמדה להיערך בעיר הגדולה וכפרס ראשון הוצע סכום כסף עצום. שפר מזלו של העני והכרטיס אשר ברשותו זכה בפרס הראשון! רבה היתה השמחה בבית העני, ומרוב אושר פרץ בריקוד סוער עם ילדיו הרבים עד אשר קולות השמחה נשמעו אל מחוץ לבית. מה פשר השמחה בביתו של קשה יום זה? תמהו השכנים. משלא נמצא אף אחד שיסביר את פשר השמחה, נכנסו שכניו אל הבית פנימה. מה לך שמח ורוקד? תמהו שכניו. עשיר אני - אמר העני ונופף בכרטיס ההגרלה - כרטיס זה זכה בפרס הגדול!... ומה בכך? אמר השכנים - אולם כעת אין בידך אף פרוטה ורעב עדיין שורר בבית. שוטים שכמותכם - אמר העני - ומה בכך שאין עתה בידי פרוטה, כיון שזכית, הכסף הרי הוא כמונח בכיס. כן הוא גם הנמשל - אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל - אדם המקיים את מצוותיו של הקדוש ברוך, הוא אף אם ימיו קשים, עליו לשמוח שמחה גדולה, שכן לעתיד לבוא מוכן לו שכר רב, ואף אם אין השכר ביזו כבר עכשיו, הרי הוא כאותו אדם שיש ביזו את הכרטיס הזוכה!...

וְהָיָה כִּי יִשְׂכַח אֶת הַכָּרְטִיס הַזֶּה

אדם אחד עשיר עצום ובעל נכסים רבים, חיפש חתן לבתו המהוללה. נתן העשיר עינו על בחור אחד בן תורה ובעל מעלות נפלאות, בחיר הישיבה, אלא דא עקא שהיה בן עניים מרודים. התעלם העשיר מעניותו של הבחור לרוב המעלות שבו, ועד מהרה באו השניים

בקשרי אירוסין. את מסיבת האירוסין הכין העשיר ברוב פאר והדר כיאה וכיאות לעשיר שכמותו, על כן ציוה על משרתיו והללו ערכו שולחנות עמוסים לעייפה בכל מיני מגדנות ומטעמים - עין לא ראתה: הזמין העשיר אל המשתה את כל חשובי העיר היושבים ראשונה, ואף שר העיר טרח ובא כדי לחלוק כבוד לבעל השמחה. כל זאת עשה העשיר בכוונה תחילה כדי להרשים את חתנו המיועד, כדי שיכיר וידע את מעמדו הרם של חותנו. אלא שהחתן, ברוב דלותו שהיה כל הימים רעב ללחם ואוכל לא בא אל פיו לשבע זה זמן רב, כאשר נכנס אל האולם לא שם ליבו כלל אל המוזמנים ואל העריכה המפוארת, אלא נתן את מלוא תשומת ליבו לסל הנצרים שהיה מלא על גדותיו בלחמניות טריות... לאחר השמחה נודע לעשיר כי חתנו מברר על חותנו ועל מעמדו ועושרו. התקצף החותן ובא אל חתנו בטענות: עכשיו מברר אתה על מעמדי?... מדוע לא טרחת להתבונן כראוי כאשר הראיתי לך את כל כבודי בשמחת האירוסין שכמותה לא ראית לא אתה ולא אבותיך?... כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - הקדוש ברוך הוא הוציאנו ממצרים ביד חזקה ובזרוע נטויה, והראה לנו את ידו החזקה - נפלאות אשר לא נראו מעולם, ואילו בני ישראל לא שמו לב כלל אל האותות והמופתים, כפי שנאמר בתהילים (קו): "אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך", ואילו עתה אנו מחפשים ניסים ונפלאות כדי לדעת את גבורתך!...

(משל למה הדבר דומה)

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ חייב אדם בכבוד רבו ויראתו יותר משל אביו, שאביו הביאו לחיי העולם הזה ורבו מביאו לחיי העולם הבא. וכל דיני רבו שנכתבו לקמן - לא נאמרו אלא ברוב המובהק. דהיינו שרוב חוכמתו ממנו אם מקרא מקרא, אם משנה משנה, אם גמרא גמרא, אבל אם לא למד רוב חוכמתו ממנו אינו חייב לכבדו בכל הדינים שנבאר, אבל עומד מפניו משיגיע לארבע אמותיו.
- ✓ אף על פי שחייב אדם לעמוד בפני רבו אפילו שלא מובהק, מכל מקום אם רבו למדו רק א"ב עד גמר התנ"ך, אבל לא למדו גמרא ותורה שבעל פה מפני שהמלמד אינו יודע ללמוד גמרא. והלך התלמיד ולמד גמרא מרב אחר ונעשה תלמיד חכם חשוב - אינו חייב התלמיד לעמוד לפני המלמד שלמדו מקרא, מפני שזה זלוול לתלמיד חכם ובעל הוראה לקום בפני עם הארץ, וכל שכן אם המלמד לימדו בשכר, ומכל מקום ראוי לעשות לו הידור ולנהוג בו איזה כבוד. אבל אדם שלמד תנ"ך מעט, ומעט מדברי חז"ל באגדה אצל מלמד ולא למד יותר, וממילא כל חוכמתו וידעתו בתורה הוא ממלמד זה, נחשב המלמד לרבו המובהק וחייב לנהוג בו כל הלכות רבו מובהק.
- ✓ כל החולק על רבו כחולק על השכינה, וכל העושה מריבה עם רבו כעושה עם השכינה, וכל המתרעם עליו כאילו מתרעם על השכינה, וכל המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה.
- ✓ אסור לתלמיד לקרוא לרבו בשמו לא בחייו ולא במותו, ואפילו לקרוא לאחרים ששמו כשמו - אסור אם הוא שם פלאי שאין הכל רגילים בו. וכל האיסור לקרוא בשמו, הוא דוקא שמזכיר את שמו בלבד, אבל מותר לומר "רב פלוני".
- ✓ לא יתן שלום לרבו ולא יחזיר לו שלום כדרך שאר העם, אלא שוחח לפני ואומר לו ביראה ובכבוד "שלום עליך רבי", ואם נתן לו רבו שלום, אומר לו "שלום עליך רבי ומורי".
- ✓ לא יחלוץ תפילין לפני רבו אלא יפנה לצד אחר מפני אימתו ויחלוץ שלא בפניו מפני שזלוול הוא שמגלה ראשו בפניו. ויש אומרים שרשאי לחלוץ אם מכסה את ראשו בטלית באופן שלא ייראה גילוי הראש, וכן יש מקילים בחליצת תפילין של יד.
- ✓ לא יסב לפני רבו אלא ישב כיושב לפני המלך, ולא יתפלל לפניו ולא לאחוריו ולא בצידו, וכל שכן שאסור ללכת בצידו, וחוף לארבע אמות הכל מותר. ולא ישב לפניו עד שיאמר לו שב, ולא יעמוד עד שיאמר לו עמוד או עד שיטול רשות לעמוד, וכשיפטר לא יחזיר לו את אחוריו אלא נרתע לאחוריו ופניו כנגד פני רבו.
- ✓ לא ישב במקומו ולא יכריע דבריו בפניו ולא יסתור דבריו, וחייב לעמוד מפניו משיראנו מרחוק מלוא עיניו עד שיתכסה ממנו שלא יראה קומתו, או עד שישוב במקומו, או עד שיעמוד במקום הראוי לו, ואפילו היה רבו רוכב - צריך לעמוד מפניו מפני שנחשב כמהלך.
- ✓ לדעת מרן ה"שולחן ערוך" (שהספרדים נוהגים כמותו), צריך לעמוד מפני רבו בכל עת ובכל שעה שרואה אותו, ואפילו מאה פעמים ביום. ורב שמחל על כבודו - כבודו מחול ואין צורך לקום בפניו. אבל יש לעשות לו הידור (לקום מעט) בשעה שעובר לפניו. וכן אשכנז אינו צריך לקום בפני רבו אלא שתי פעמים ביום שחרית וערבית (שלא יהיה עדיף כבוד הרב מכבוד שמים בקריאת שמע), אבל אם הגיעו לשם אנשים אחרים שאינם יודעים שכבר עמד בפני רבו - חייב שוב לעמוד.
- ✓ כל מלאכות כבוד לתלמיד עושה לרבו תלמיד עושה לרבו. וכל המונע תלמידו מלשמשו מונע חסד ופורק ממנו יראת שמים, וכל תלמיד שמזלוול דבר מכל כבוד רבו גורם לשכינה שתסתלק מישאל.
- ✓ ראה את רבו שעובר על דברי תורה, אומר לו "לימדתנו רבינו כך וכך". וגם אם התלמיד מביא ראייה ממקרא בלבד, צריך לומר לימדתנו רבינו כך וכך.
- ✓ הרב המובהק שמחל על כבודו בכל הדברים האלה או באחד מהם לכל תלמידיו או לאחד מהם - כבודו מחול, ואף על פי שמחל מצוה על התלמיד להזדרז, ולא דוקא תלמיד חכם שהוא מגדולי הדור שהתורה שלו היא - יכול למחול, אלא כל תלמיד חכם יכול למחול על כבודו, ובלבד שלא יהיה דבר שיש בו משום ביוון לתורה.
- ✓ אין חולקין כבוד לתלמידו בפני רבו אלא אם כן רבו חולק לו כבוד. ואפילו תלמידו של התלמיד או בנו של התלמיד, אין להם לעמוד בפני הרב או האבא בשעה שיושבים לפני הרב, אלא אם כן הרב חולק להם כבוד או מתכבד במה שאחרים חולקים להם כבוד. וכל זה כשיושבים קצת רחוק, כגון שיעור שמשותפים בו הרבה תלמידים שאם יקום, אין ניכר הדבר ואין זלוול לרבו, צריך הוא לקום מפניהם.
- ✓ מי שהקניט את רבו ואפילו רק בדברים - צריך ללכת אליו ולפייסו אפילו אלף פעמים עד שימחול לו, כיון שעבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסנו, ולא מספיק שילך רק שלוש פעמים כדן מי שהקניט את חבירו, אלא הולך ובא עד שימחול לו. ודין זה נאמר אפילו ברבו שאינו מובהק אלא רק שמע ממנו דברי תורה.

(הבית היהודי)